

Rat u Ukrajini i skrb za izbjeglice

UNICEF-ov odgovor na potrebe vezane za prehranu – ključne poruke

Općenite poruke

- Sukob u Ukrajini pogađa djecu i žene, od kojih su milijuni sada u pokretu te im je potrebna zaštita prehranbenog statusa i zdravlja. Kao vodeća agencija za prehranu u hitnim stanjima, UNICEF će usko surađivati s vladama i partnerima kako bi se stvorile zone sigurne prehrane za djecu i žene u zemlji i u tranzitu.
- U svim hitnim stanjima, najmlađa djeca imaju najveći rizik pojave pothranjenosti i umiranja. Dojenčad koja se ne doje su posebno ranjiva, jer nema uobičajenog okruženja i poremećen je pristup higijenskoj pripremi industrijskih mliječnih dojenačkih pripravaka (formula). To izaziva zabrinutost i u Ukrajini, gdje je broj dojene djece prije početka sukoba bio malen, zbog čega su mnoga djeca bila hranjena industrijskim mliječnim pripravkom hrane za dojenčad.
- Majke u Ukrajini i one koje su u pokretu preko granice moraju imati pristup sigurnom okružju kako bi mogle hraniti svoju dojenčad i malu djecu. Majke koje doje trebaju potporu kako bi mogle nastaviti dojit. Majke dojenčadi koja su djelomično ili potpuno ovisna o dojenačkoj formuli trebaju dobiti potrebnu potporu kako bi mogle hraniti svoju djecu što je moguće sigurnije u ovom okružju izvanrednog stanja.
- Kako se kriza razvija, predviđamo da će se potrebe za sve izravnijom potporom prehrani djece i majki u Ukrajini povećavati, treba se usredotočiti na uspostavljanje povoljnog okruženja za podršku prehrane dojenčadi i male djece, na način da se najviše što je moguće uključe i preuzmu kontrolu nacionalne vlade uz aktivno sudjelovanje javnog i privatnog sektora. .

Zaštita prehrane majki

- Trudnice i dojilje trebaju posebnu prehranu te imaju drugačije potrebe uvijek, a posebno tijekom izvanrednih stanja. Potrebno je smanjiti njihov stres i poteškoće podržavajući u svim prilikama mogućnost njihovog odgovarajućeg pristupa hrani i drugim potrepštinama uključujući odgovarajuću odjeću, hranu i dodatke prehrani, vodu, zaštitu, smještaj, psihosocijalnu potporu i druge intervencije kako bi one mogle zadovoljiti svoje osnovne potrebe. Treba uložiti velike napore radi osiguranja kontinuiteta prenatalne skrbi uključujući rutinsku primjenu dodataka prehrani.

Zaštita dojenčadi na prsima

- Dojenje spašava živote u izvanrednim situacijama. Potrebno je pružiti potporu majkama kako bi one mogle započeti i nastaviti dojenje i tako doprinijele zaštiti zdravlja, dobrobiti i razvoja njihove djece. To uključuje praktično savjetovanje i potporu kada govorimo o prihvatu dojke i stavljanje djeteta na dojku, izgradnji samopouzdanja majke, olakšavanju kontakta koža-na-kožu te omogućavanje da majka i dijete ostanu zajedno, odnosno da se ne razdvajaju, (npr. omogućujući uporabu nosiljki i marama).
- U ovoj izvanrednoj situaciji potrebno je zalagati se za početak dojenja u prvom satu nakon poroda uz održavanje isključivog dojenja kod djece do dobi od 6 mjeseci. Ovi postupci spašavaju život majke i dojenčeta u hitnim situacijama.

Potpora dojenčadi koja nije na prsima

- Dojenčad koja je isključivo ovisna o dojenačkim formulama izuzetno je ranjiva tijekom sukoba zbog čega ih treba žurno identificirati, napraviti procjenu i opremiti paketom za osnovnu podršku uključujući odgovarajuće zalihe nadomjestaka za majčino mlijeko (formula gotova za uporabu ili formula u prahu), opremu i uređaje za higijensku pohranu, pripremu i hranjenje na šalicu, te praktičnu poduku o higijenskoj pripremi i pohrani mlijeka za dojenčad, kao i savjetovanje o hranjenju ovisno o potrebama djeteta.
- Potrebno je odmah pružiti potporu dojenčadi koja nije dojena dajući paket usluga, uključujući zamjene za majčino mlijeko koje su im potrebne, dok se planira nabava dojenačkih formula koje su odmah spremne za korištenje.
- Ako majke koje hrane mješovito (doje i hrane formulom) žele, treba ih ohrabriti i poduprijeti (savjetovanjem, uz odgovarajuću procjenu potreba za potporom i pružanja praktičnih savjeta) kako bi se u njih povećala proizvodnja mlijeka radi povratka na isključivo dojenje.

Donacije zamjena za majčino mlijeko

- Prepoznavamo da će neki skrbnici djece koja se ne doje trebati potporu kako bi imali pristup dojenačkim formulama. Procjenjujemo da će 70% dojenčadi u Ukrajini biti bilo djelomično bilo potpuno ovisna o dojenačkim formulama. Stoga je potrebno poduprijeti nabavu dojenačke formule gotove za uporabu kao i one u prahu iz zaliha koje su provjerene u smislu usklađenosti s *Međunarodnim pravilnikom o marketingu zamjena za majčino mlijeko (Kod)*.

Komplementarna prehrana djece

- U situaciji kada postoji nestašica u lokalnom pristupu i dostupnosti hrane, potrebno je pružiti podršku djeci od 6 do 23 mjeseca kako bi imala pristup komplementarnoj hrani koja je odgovarajuća za dob, hranjiva, lagana za pripremu i kada god je to moguće proizvedena lokalno.

Zaštita razvoja djeteta

- Izloženost produženom stresu, nasilju i sukobu značajno utječu na dobrobit i razvoj najmlađe djece, što može utjecati na funkciju mozga kasnije u životu. Najmlađoj djeci u Ukrajini i susjednim zemljama prijete opasnost od gubitka razvojnog potencijala. Suosjećajna njega osoba koje skrbe za djecu može ublažiti utjecaj humanitarne krize na djecu. Dobrobit i mentalno zdravlje skrbnika je od velike važnosti i zahtijeva posebnu podršku.
- Kontinuirani pristup skrbi koja odgovara na potrebe djece, poticajnoj igri i učenju imaju jako važnu ulogu u očuvanju potencijala najmlađe djece koji je ugrožen ratnim sukobom. UNICEF ima Komplet namijenjen ranom razvoju djece (ECD) koji je namijenjen upravo toj svrsi. Integrirano pružanje usluga primjenom kompleta za rani razvoj djece preko postojećih platformi ima značajan potencijal u tome smislu.

Zaštita drugih ranjivih skupina

- Osim djece i žena, treba uzeti u obzir i prehrambene potrebe drugih ranjivih skupina uključujući starije osobe i osobe s invaliditetom. Te skupine mogu imati velike izazove povezane s odlaskom u sigurnija područja, što može biti povezano s rizikom za njihov život te borbom za zadovoljavanje svakodnevnih potreba, kao i izazovima povezanim s dostupnošću humanitarne pomoći. Razvojem odgovora na pojavu potreba, zadovoljavanje njihovih prehrambenih potreba može uključivati ciljanu potporu prehrani ovih ranjivih skupina.

Prijevod: prim. prof. dr. sc. Milan Stanojević, dr. med.